

ustvarjanje predpisov, novih storitev; to bi lahko povzročilo spremembe razmerij ekonomske in znanstvene moči na globalni ravni. To je za Evropo neizogiben izziv.

3.5.3 Konec koncev internet stvari spaja fizični in digitalni svet, realno in virtualno; pametni predmeti (smart objects) se vključujejo v obdajajoče omrežje, v katerem polnopravno sodelujejo (ubiquitous network) in v njem zasedajo precej večji

prostor kot v humanističnem participativnem omrežju WEB2, ki se bo spojilo v razširjeno mrežo na višji stopnji.

3.5.4 Novo omrežje povzroča težave z upravljanjem zaradi svoje razsežnosti in novih vsebin, zahtevkov za dodelitev domen za stotine milijard imen, univerzalnih standardov, ki jih je treba uporabljati. Trenutno je RFID predmet zasebnih standardov in tržnih razmerij z globalnim EPC, toda – ali to omogoča celovit razvoj interneta prihodnosti?

V Bruslju, 18. septembra 2008

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o ustvarjalnih vsebinah na spletu na enotnem trgu

COM(2007) 836 konč.

(2009/C 77/16)

Evropska komisija je 3. januarja 2008 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o ustvarjalnih vsebinah na spletu na enotnem trgu.

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 16. julija 2008. Poročevalec je bil g. Retureau.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 447. plenarnem zasedanju 17. in 18. septembra 2008 (seja z dne 18. septembra) s 115 glasovi za, 1 glasom proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Pravice potrošnikov

1.1.1 EESO podpira varstvo potrošnikov na visoki ravni. Zato z zanimanjem pričakuje objavo navodil za potrošnike in uporabnike storitev informacijske družbe.

1.1.2 EESO meni, da bi ta navodila morala zajeti vsaj naslednje vidike:

— zagotavljanje nevtralnosti mreže, da bi povečali izbiro potrošnikov;

— zagotavljanje ustreznega varstva osebnih podatkov in visoke stopnje varnosti za okolje elektronskega trgovanja;

— pomoč pri uveljavljanju prostovoljnih predpisov in oznak zaupanja za e-trgovino;

— veljavnost pravic potrošnikov v digitalnem gospodarstvu, in sicer pravic dostopa, univerzalnih storitev in varstva pred nepoštenimi poslovnimi praksami;

— določitev meril kakovosti za spletne storitve;

— vzpostavitev enostavnega evropskega spletnega obrazca za sporočanje dejanj goljufije;

— uvedba spletnega sistema izvensodne poravnave sporov.

1.2 Interoperabilnost

1.2.1 EESO želi poudariti, da je interoperabilnost dejavnik ključnega gospodarskega pomena, in ugotavlja, da so odprti standardi temeljnega pomena za doseganje interoperabilnosti ter prispevajo k zagotavljanju varnosti in zanesljivosti.

1.2.2 Ker interoperabilnost še vedno ni zagotovljena, to evropski javnosti omejuje dostop do tehnologije, storitev in vsebin ter jo sili, da plačuje višje cene za opremo, hkrati pa omejuje izbiro tovrstnih naprav in sili ljudi k uporabi prehodnih rešitev, ker nekateri akterji izkoriščajo nepotrebne tehnične razlike za oblikovanje monopolnih trgov.

1.2.3 EESO meni, da je koncept vseevropskih sistemov upravljanja digitalnih pravic (DRM ⁽¹⁾) manj uporaben, kot se morda zdi, in da bo povzročil več težav, kot bo prinesel rešitev, ter bo morebiti nekatere ustvarjalce izključil iz spletne distribucije. Poleg tega je sedaj trg vsebin svetovni trg, kot kaže praksa delitve v cone, ki omejuje svobodo uporabnikov.

1.3 Odbor meni, da skoraj kaotično obdavčenje vseh vrst digitalnih medijev ali pomnilnikov, ki kaže precejšnje razlike med državami članicami, povzroča velika izkrivljanja na trgu.

1.4 Kazenski ukrepi in izjemni postopki, predvideni v francoskem predlogu zakona „*Olivernes*“, bistveno presejajo zahteve STO, kakor so opredeljene v Marakeškem sporazumu iz leta 1994. Kot je Sodišče Evropskih skupnosti razsodilo v primeru *Promusicae*, izbira metod za varstvo avtorskih pravic mora biti v skladu z načelom sorazmernosti, med pravicami in svoboščinami ter vpletenimi interesi pa je treba vzpostaviti ustrezno ravnovesje.

1.5 EESO se zato veseli priporočila o ustvarjalnih spletnih vsebinah, ki ga načrtuje Komisija, da bi se konkretno opredelila glede preglednosti (označevanja) in novih oblik določanja in upravljanja digitalnih pravic na evropski ravni, spodbujanja in podpore inovativnih sistemov za razširjanje ustvarjalnih spletnih vsebin ter iskanja učinkovitih sredstev za preprečevanje nezakonitih kopij v komercialne namene in vseh drugih oblik piratstva.

2. Predlog Komisije

2.1 Glavni vidiki in vprašanja sporočila Komisije so usmerjeni na:

- urejanje in usklajevanje evropskega trga za spletne ustvarjalne vsebine;
- razvoj evropskih avtorskih pravic in z njimi povezanih pravic, izdajanje večzemeljskih licenc in boljše varstvo pravic, povezanih z literarnimi in umetniškimi deli;
- vzpostavitev interoperabilnih sistemov DRM, prilagojenih ustreznim nosilcem podatkov, zlasti za spletne vsebine;
- zagotavljanje varnih komunikacij in finančnih transakcij, boj proti piratstvu in goljufijam z namenom okrepiti zaupanje v digitalno gospodarstvo in spodbujati širjenje spletnih storitev;

⁽¹⁾ Digital Rights Management – upravljanje digitalnih pravic („politično korekten“ izraz za programsko opremo ali tehnične naprave, ki onemogočajo kopiranje).

- največja težava je nedvomno vprašanje kopiranja za zasebne namene, ki je v središču številnih polemik v Evropi, saj zakonodaja na tem področju v državah članicah EU še zdaleč ni usklajena.

2.2 V skladu z 41 strani dolgim delovnim dokumentom služb Komisije, ki je objavljen ločeno od sporočila in le v angleščini ⁽²⁾, morajo biti zaradi čezmejnne narave spletnih komunikacij in novih poslovnih modelov, ki jih zahtevajo nove tehnologije, politike EU usmerjene v spodbujanje hitrega in učinkovitega izvajanja novih poslovnih modelov za ustvarjanje in kroženje evropskih vsebin in znanja na spletu. V tem okviru je Komisija kot „ustvarjalne vsebine, ki se razširjajo na spletu,“ določila vsebine in storitve, kot so spletni avdiovizualni mediji (film, televizija, glasba in radio), spletne igre, spletno založništvo, izobraževalne vsebine in vsebine, ki jih proizvajajo uporabniki (kot so socialne mreže, blogi oz. spletniki itd.).

2.3 Glavni cilj, ki je že naveden v dokumentu z naslovom i2010 ⁽³⁾, je vzpostaviti enotno evropsko informacijsko območje. Težave, opisane v tem dokumentu, še vedno obstajajo, hkrati pa so tehnološke platforme za distribucijo vse bolj raznolike in se širijo.

2.4 Glede zaupanja v digitalno gospodarstvo se vedno znova pojavlja vprašanje interoperabilnosti strojne opreme, storitev in platform. Nekateri menijo, da kriminalizacija izmenjave datotek prek sistemov neposredne izmenjave datotek („peer to peer“ – P2P) ali protokola *BitTorrent* in uvajanje strogih ukrepov za varstvo pravic intelektualne lastnine ne prispevata k ustvarjanju zaupanja. To zlasti velja zato, ker skokovita rast števila vsebin, ki jih ustvarjajo uporabniki (s čimer vloga teh uporabnikov v digitalnem gospodarstvu dobiva novo razsežnost), predstavlja številne izzive za javno politiko na različnih področjih, kot sta zaupanje in varnost.

2.5 Organizacije potrošnikov močno kritizirajo uporabo DRM (upravljanja digitalnih pravic), saj menijo, da krši temeljne pravice potrošnikov. Poleg tega pomenijo nevarnost za varstvo podatkov in njihova uporaba za uporabnike ni enostavna. Nekateri predstavniki industrije zagovarjajo DRM, vendar trdijo, da so za težave v zvezi z interoperabilnostjo odgovorni proizvajalci izdelkov in ustvarjalci programske opreme.

2.6 Operaterji na nacionalnih trgih se na svetovnem trgu srečujejo z jezikovno raznolikostjo in omejenostjo nekaterih trgov ter razlikami v nacionalnih predpisih o izdaji licenc. Ponudniki internetnih storitev podpirajo večzemeljske licence in predpise, druga področja industrije pa večinoma nasprotujejo temu pristopu. S pomočjo nacionalnih licenc bi zagotovili, da so avtorji bolje plačani; čeprav številne agencije, ki pobirajo nadomestila za uporabo pravic, delujejo v več kot eni državi. Poleg tega glasbena podjetja in operaterji mobilne telefonije želijo, da se poenostavi postopek pobiranja nadomestil za uporabo pravic.

⁽²⁾ COM(2007) 836 konč., Bruselj, 3.1.2008, SEC(2007) 1710 delovni dokument služb Komisije.

⁽³⁾ „i2010 – Evropska informacijska družba za gospodarsko rast in zaposlovanje“, (COM(2005) 229 konč.).

2.7 Ponudniki internetnih storitev kritizirajo tudi razlike v sistemih za pobiranje nadomestil pri kopiranju za osebne namene, ki so vse bolj zapleteni in predstavljajo vse večje breme ter s tem povezane zneske. Ponudniki internetnih storitev tudi dvomijo v smiselnost teh sistemov v zvezi z DRM.

2.8 Pomanjkanje vsebin za spletno razširjanje, razdrobljenost trga in velika raznolikost pogodb za različne uporabnike otežujejo hitro spletno objavljanje, zavirajo pa tudi razvoj storitev.

2.9 Delovni dokument Komisije odraža rezultate dveh posvetovanj in prikazuje različna stališča različnih zainteresiranih strani. Komisija želi doseči napredek glede (spornih) vprašanj večozemeljskih licenc in evropskih avtorskih pravic, zlasti pa glede večje uporabe interoperabilnega DRM, ter ustvariti resnični evropski trg ob ohranjanju kulturne raznolikosti.

2.10 Cilj je zagotoviti, da se evropski trg spletnih vsebin (ki vključuje glasbo, filme, igre itd.) do leta 2010 za štirikrat poveča, prihodki pa se povečajo z EUR 1,8 milijarde leta 2005 na EUR 8,3 milijarde.

3. Ugotovitve

3.1 Odbor se v celoti zaveda dejstva, da internet omogoča digitalno zbiranje ali širjenje blaga in storitev s pomočjo metod, ki kršijo nematerialne lastninske pravice avtorjev in distributerjev ustvarjalnih vsebin na spletu, ter lahko ogrožajo zasebnost ljudi in omogoča nove oblike goljufij, katere žrtve so podjetja in posamezniki.

3.2 Sodobna glasba, vse bolj pa tudi avdiovizualna dela in različni računalniški programi so stvaritve, ki najpogosteje nezakonito krožijo. Ta pojav je postal zelo razširjen v času, ko distributerji niso predlagali poslovnega modela, ki bi upošteval nove možnosti kršenja nematerialnih lastninskih pravic. Potrebno je bilo tudi izobraževanje mladostnikov o rabi interneta, toda nobena institucija ni podala te pobude, izobraževanje na tem področju pa je še vedno popolnoma neustrezno.

3.3 Prve reakcije so bile pogosto ekstremne, mile pa le včasih. Distributerji so na splošno uvedli zaščitne ukrepe proti kopiranju (tako imenovani DRM) vzporedno z zahtevo po finančni kompenzaciji imetnikov pravic in kaznovalnih ukrepih z odvračalnimi učinki, ki pa v praksi niso izvedljivi zaradi obsega goljufij, zlasti v primerih masovnega ponarejanja, predvsem v vzhodni Evropi in Aziji. Nekaj oseb je bilo prijatih, kar naj bi služilo kot ustrahovanje, toda resničnega odvračalnega učinka ni bilo mogoče oceniti zaradi pomanjkanja neodvisnih študij in realističnih podatkov o škodi zaradi ponarejanja.

3.4 Odbor je presenečen nad predlogom Komisije za vzpostavitev „evropskega“, interoperabilnega DRM za spletno razširjanje vsebin. Na področju glasbe je na milijone skladb že na voljo na komercialnih straneh brez DRM, ki bodo postopoma izginile. Distribucijska podjetja razvijajo različne distribucijske

sisteme za to kategorijo vsebin, med drugim možnost neposrednega poslušanja brez možnosti snemanja, ali možnost shranjevanja določenega števila del, ali brezplačnih vsebin v zameno za „obvezno“ oglaševanje itd.

3.5 Mehanizme za fizično zaščito za mobilne medije ali celo terminale se sedaj bolj obravnava kot ovire za „pošteno uporabo“ kot pa učinkovito zaščito pred piratstvom; rezultat je lahko tudi vertikalno povezovanje, ki preprečuje konkurenco (spletne strani, kodiranje lastnine z določeno slabšo kvaliteto, lastni čitalci: distribucijski sistemi podjetja Apple s kodiranjem AAC in predvajalniki iPod in iPhone). Pogosta oblika zaščite, zlasti programske opreme ali iger in številnih spletnih publikacij, temelji na ključu za digitalni dostop, ki ga dobi kupec, potem ko plača nakup posamezne enote ali naročnino za določeno obdobje. Ta sistem je dokaj učinkovit in že precej razširjen.

3.6 Odbor meni, da so povezani, interoperabilni digitalni sistemi DRM v praksi zastareli. Nedvomno bi bilo bolje proučiti razvoj v različnih sektorjih trga spletnih vsebin, kjer gre trend očitno v smeri boljšega varstva avtorskih in sorodnih pravic, zlasti na podlagi ustreznih kodeksov ravnanja in realističnih poslovnih modelov (*), kot pa uporabiti evropsko pobudo, ki prehodne, hitro spreminjajoče se razmere sili v tog okvir.

3.7 Za avtorske in sorodne pravice so obstoječi mednarodni sporazumi in konvencije pravna podlaga, ki je načeloma skupna državam članicam in velja za odnose s tretjimi državami. Toda v praksi kljub pravu Skupnosti ostajajo razlike. Predlog za „evropske avtorske pravice“ na notranjem trgu bi zagotovil samodejno varstvo v vseh državah članicah, potem ko se te pravice priznajo v eni izmed njih, zagotavljal pa bi tudi enotno varstvo.

3.8 V dobi interneta in družbe znanja je nujno, da se vzpostavi resnično ravnovesje med splošnim interesom in zasebnimi interesi. Avtorji in distributerji morajo dobiti pravično plačilo. Bralci ali poslušalci in uporabniki morajo imeti možnost, da uporabljajo zakonito pridobljene vsebine v zasebnem okolju, v knjižnicah ali za poučevanje v izobraževalnih ustanovah.

3.9 Treba je priznati, da imajo številne države strog sistem kazenskega prava, ki varuje avtorske pravice in predvideva pretirane sankcije za nepooblaščen posameznike, hkrati pa so pravice uporabe in kopiranja za zasebne namene omejene. Čeprav so policijske metode, ki jih morajo uporabljati ponudniki internetnih storitev, koristne pri boju proti terorizmu, se zdijo nesorazmerne in v pravnem okviru, ki je enostransko naklonjen distributerjem, prinašajo nevarnost posega v zasebnost.

(* Dejstvo, da se glasba na internetu prodaja po isti ceni kot CD-ji v trgovinah, pomeni prekomerne prihodke za proizvajalce, ki ne spodbujajo odgovornih k iskanju bolj realističnih modelov, ki bi upoštevali stroške izdelave in razumno stopnjo dobička.

Nenazadnje bi lahko tovrstno zakonodajo izpodbijali na Evropskem sodišču za človekove pravice v Strasbourgu, ki skrbi za varstvo zasebnosti. Sodišče Evropskih skupnosti v Luksemburgu pa je pozvalo k spoštovanju načela sorazmernosti in ravnovesja med različnimi s tem povezanimi pravicami (glej sodbo v primeru *Promusicae*).

3.10 Poleg tega nekatere države, pogosto so to iste, odmerjajo davek na vse vrste digitalnih medijev, ki jih ne glede na njihov namen uporabe obravnavajo kot orodja za piratstvo. Čeprav se to pogosto imenuje kot „davek na kopiranje za zasebne namene“, prinaša precejšnje prihodke, ki se pogosto razdelijo na način, ki še zdaleč ni pregleden. Ta pristop, ki kakršno koli kopiranje za zasebno uporabo ali za pošteno uporabo uvršča v isto kategorijo kot kršenje avtorskih in sorodnih pravic je zlasti nedopustno za poštene uporabnike IKT, kar pomeni za veliko večino, ter za podjetja, ki digitalnih medijev ne uporabljajo za kopiranje popularnih skladb ali iger. Tovrstne dajatve bi morale biti vsaj razumne in sorazmerne z dejanskimi stroški shranjevanja podatkovnih enot (odstotek prodajne cene nosilca podatkov, deljen s skupno zmogljivostjo v gigabajtih, na primer, ker so bile ugotovljene velike razlike pri določanju cen naprav za shranjevanje).

3.11 Treba je spoštovati pravice različnih akterjev, prav tako pa je treba spoštovati veljavne direktive in načelo sorazmernosti, kot je jasno navedeno Sodišče Evropskih skupnosti v sodbi v zadevi *Promusicae*.⁽⁵⁾

4. Dodatne ugotovitve Odbora

4.1 Odbor se strinja, da je interoperabilnost, ki je bistvenega pomena za prosto konkurenco, mogoče doseči le, če uporabniki za branje vsebin lahko uporabljajo katero koli zeleno napravo.

⁽⁵⁾ SODBA SODIŠČA (veliki senat) z dne 29. januarja 2008.

V zadevi C 275/06,

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Sodišče (veliki senat) je razsodilo:

„Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju), 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi, 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine in 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnem življenju in elektronskih komunikacijah) državam članicam ne nalagajo, da v primeru, kot je ta v postopku v glavni stvari, določijo obveznost posredovanja osebnih podatkov, da bi se zagotovilo učinkovito varstvo avtorske pravice v okviru civilnega sodnega postopka. Vendar pa pravo Skupnosti od navedenih držav zahteva, da ob prenosu teh direktiv pazijo, da se oprejo na takšno razlago teh direktiv, ki omogoča zagotovitev pravilnega ravnovesja med temeljnimi pravicami, varovanimi s pravnim redom Skupnosti. Ob uporabi ukrepov za prenos navedenih direktiv morajo organi in sodišča držav članic ne zgolj razlagati nacionalno pravo v skladu s temi direktivami, temveč tudi paziti, da se ne oprejo na tako razlago teh direktiv, ki bi bila v nasprotju s temeljnimi pravicami ali z drugimi splošnimi načeli prava Skupnosti, kot je načelo sorazmernosti.“

Edina rešitev tega problema je odprtokodna vsebina, ki je splošno dostopna. Vsi sistemi DRM pa samodejno onemogočajo branje vsebine s katero koli napravo, strojno ali programsko opremo, ki je ni izrecno za to pooblastil izdajatelj DRM. Po definiciji sistemi DRM temeljijo na zakodiranih zaprtih formatih, katerih tehnične specifikacije niso javno dostopne. Sistemi, ki jih izdajatelj DRM ne pooblasti ali jim ne izda potrdila, so tako izključeni iz vsake konkurence. Poleg tega še ni nobenega odprtokodnega sistema DRM. Za to rešitev bi bilo potrebno izvajanje kompleksnih sistemov izmenjave licenc in številni ustvarjalci vsebin bi bili lahko izključeni iz trga, na primer zato, ker ne uporabljajo sistema DRM. Celoten sektor s področja ustvarjanja digitalnih vsebin, med drugim znanstvene institucije in raziskovalni centri in univerze, pa tudi brezplačna programska oprema in vsebine, ki delujejo z alternativnimi licencami, bi bili lahko izključeni iz vseh trgov, ki dovoljujejo le komercialne vsebine. To se zdi v neskladju z informacijsko družbo in družbo znanja, kjer želi Evropa prevzeti vodilno vlogo.

4.2 Noben od teh pristopov ni zadovoljiv, na primer za uvoz del in vsebin iz tretjih držav v Evropo ali za izvoz iz Evrope. Vsak sistem DRM, ki temelji na evropski programski opremi, bi torej moral biti združljiv z opremo na zunanjih trgih, ki so pogosto veliko bolj dejavni na avdio-vizualnem področju. Sistemi DRM vodijo k protikonkurenčnim praksam in poskusom vertikalnega povezovanja na multimedijem področju. Primer zato je program iTunes podjetja Apple, ki uporablja lastniški sistem DRM in kodiranje, ki v praksi uporabnike sili k uporabi predvajalnikov iPod ali iPhone.

4.3 Če je dostopen le vmesnik za programiranje (API – *application programming interface*) programske opreme na podlagi sistema DRM, in ne celotni izvorni program, kar bi bilo lahko precej mamljivo za nekatere ponudnike, bo zagotavljanje resnične interoperabilnosti še vedno ogroženo.

4.4 Pirati hitro ugotovijo, kako obiti ali reproducirati vsak sistem zaščite do te mere, da ponudniki vsebin ne zaupajo več sistemom DRM in iščejo nove modele za komercialno distribucijo, kot so pavšalna naročnina, brezplačno poslušanje na spletu in plačljivo prenašanje s spleta, vključevanje oglaševanja itd. Bolje bi bilo zaupati trgu kot hitro in v zmedo sprejeti zakonodajo, kot v Franciji, kjer je vrsta zakonov povzročila nasprotujoče si razlage sodišč. Lobiranje vodilnih založb (pet svetovnih „velikanov“ prevladuje v glasbeni industriji in šest ali sedem jih prevladuje v avdio-vizualnem sektorju) je bil doslej ključni dejavnik pri preprečevanju nekaterih držav, da opustijo pravice do razmnoževanja za zasebne namene in kriminalizirajo izmenjavo datotek med posamezniki. Najnovejši predlog zakonodaje v Franciji se je ujel v to past pretirane ureditve.

4.5 Kot je Odbor zapisal v prejšnjih mnenjih, bi se moralo kazensko pravo uporabljati le za ponarejanje za komercialne namene (proizvajanje in distribucija, npr. kriminalnih organizacij). V nekaterih državah članicah je zelo enostavno celo na odprtem trgu dobiti piratske kopije programske opreme, glasbe ali videogradiva. Evropska piratska industrija sicer obstaja, toda

večina kopij prihaja iz Azije. Prednostno se je treba usmeriti na kaznovanje množičnega ponarejanja za komercialne namene in razvoj policijskega in sodnega sodelovanja, da bi razbili mednarodne kriminalne mreže.

4.6 Glede izmenjave, zlasti med mladostniki, je treba dati prednost kampanjam obveščanja o tem, da morajo avtorji in producenti prejeti pošteno plačilo (zlasti avtorji, ki pogosto prejmejo najmanjši delež dohodkov), ter spodbujati državljansko vzgojo.

4.7 Obsežna izmenjava datotek ne zajema nujno datotek, ki so zaščitene z avtorskimi pravicami. Lahko zajema izmenjavo in objavo različnih brezplačnih vsebin (rezultatov znanstvenih poskusov in študij ali del z licencami za neomejeno razmnoževanje ali širjenje).

4.8 Toda v skladu z zakonodajnim predlogom, o katerem razpravljajo v Franciji, bi nadzorovali celotno mrežo, pri čemer bi dolgoročno shranjevali osebne podatke internetnih uporabnikov. Ti podatki bi bili na voljo predstavnikom glavnih založb. Vendar če bi dejansko uvedli tovrstni sistem, bi morali dostop do podatkov omejiti na javne oblasti, ki bi pridobile ustrezni sodni nalog.

4.9 Pravica razmnoževanja za zasebne namene bi postala izjema, podvržena strogim omejitvam, opredeljenim v „pogodbah“ ponudnikov storitev v nerazumljivem žargonu in v neskladju s splošno prakso spontanega nakupovanja.

4.10 V praksi imajo le profesionalni ustvarjalci in distributerji korist od te vrste prekomerne zakonske zaščite, za individualne producente, neznane umetnike ali tiste, ki uporabljajo alternativne licence (obstaja približno petdeset vrst licenc, med drugim GPL, LGPL in licenca „Creative Commons“), čeprav so te licence predmet avtorskih pravic in niso nujno brezplačne. Edina možnost, ki je na voljo tem lastnikom pravic, bi bila tožba zaradi ponarejanja, kar bi ustvarilo veliko neenakost med pravno obravnavo velikih mednarodnih distributerjev in malih podjetij ali posameznikov.

4.11 Odbor meni, da temeljno načelo zakonodaje mora biti zaščita *bona fide* potrošnikov in pošteno plačilo za ustvarjalce vsebin.

4.12 Omejitve za uporabo zakonito pridobljenih licenc in dostop do osebnih podatkov za predstavnike glavnih založb so v nasprotju z zadanimi cilji, saj bodo „komercialni“ ponarejevalci lahko obšli vse tehnične ovire in za seboj izbrisali sledi na spletu. Nadzor se bo izvajal le nad (zakonito ali nezakonito) izmenjavo datotek internetnih uporabnikov brez komercialnega namena. Večina te izmenjave je resnično nezakonita in se je

treba proti njej bojevati s sredstvi, ki so ustrezna za tako razširjen pojav. Nekaj obsodb, ki so služile za zgled, in spremljajoča medijska pozornost, katere namen je bil zastrašiti določene internetne uporabnike, ne bo dovolj, saj so statistično možnosti odkritja minimalne, to pa ne bo vznemirjalo mladostnikov, ki se ne zavedajo škode, ki jo povzročajo svojim priljubljenim ustvarjalcem.

4.13 Dolgoročno shranjevanje osebnih podatkov vseh internetnih uporabnikov pri ponudnikih internetnih storitev predstavlja velik poseg v njihovo zasebnost. Ali je tovrstno shranjevanje resnično potrebno za varstvo avtorskih in sorodnih pravic ali pa je nesorazmerno z zasledovanim ciljem? Ali so te pravice tako absolutne, da upravičujejo stalen poseg v zasebnost vseh internetnih uporabnikov?

4.14 Te shranjene podatke je morda mogoče uporabiti v boju proti terorizmu, toda internetni uporabniki imajo pravno jamstvo o zaupnosti svoje internetne povezave. To pa bi lahko zaradi splošnega interesa ukinil pristojni organ, ki je pridobil ustreznih nalog za konkreten namen, določen v navedbah sodnega naloga.

4.15 Uporabo podatkov za zbiranje informacij in analize je mogoče odobriti v skladu z določenimi pogoji, zlasti s pogojem anonimnosti. Po drugi strani pa je treba prepovedati primerjanje poimenskih datotek, preiskovanje poimenskih podatkov za vzpostavljanje profila za učinkovitejše oglaševanje ter shranjevanje in povezovanje teh podatkov s seznamom ključnih besed, ki ga uporabljajo iskalniki, in druge običajne prakse (ki zlasti koristijo velikim založbam in drugim velikim podjetjem).

4.16 V mnogih državah se odmerjajo davki na vse podatkovne medije, bodisi fiksne ali mobilne, izključno v korist imetnikov pravic (zlasti pravic za avdio-vizualne vsebine), celo na medije, ki niso namenjeni za tovrstno uporabo. V skladu s tem sistemom je vsak uporabnik digitalnega medija potencialni pirat. Določene kategorije uporabnikov bi morale biti izvzete od plačevanja tovrstnega davka, med drugim podjetja. Po drugi strani bi lahko ponudnike širokopasovnega dostopa, ki so svoje mreže razširili zavedajoč se njihove možne kaznive uporabe, obdavčili z zelo nizko stopnjo, povezano z obsegom prometa med posamezniki, kar bi prispevalo k prihodkom za avtorske pravice in spodbujanju novih vsebin. Države ne bi smele obdržati prihodkov od teh davkov, razen za stroške zbiranja in preračunavanja.

4.17 Vzor bi morali biti primeri upravljanja s pravicami iz Skandinavije, zlasti Švedske, in ne Francija z vrsto zakonov in predlogov, ki so neuravnoteženi in nepreprečljivi glede pomoči mladim ustvarjalcem ter malim in srednje velikim podjetjem.

4.18 Po določenem obdobju, v katerem bi bile zagotovljene izključne pravice, bi lahko začel veljati globalni sistem, kot na Švedskem.

4.19 Odbor je med razpravo o predlogu direktive o varstvu pravic intelektualne lastnine (IP-LAP: industrijska lastnina, literarna in umetniška dela ter druge sorodne ali *ad hoc* pravice, ki se priznavajo in varujejo v EU) pozval k strogemu, a zmernemu pristopu k boju proti ponarejanju za komercialne namene.

4.20 STO je v sporazumu o pravicah intelektualne lastnine posvarila pred zlorabo imetnikov pravic, ki bi utegnila ovirati konkurenco ali bi bila v nasprotju s splošnim interesom.

4.21 „Cilji: varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine bi moralo prispevati k pospeševanju tehnoloških inovacij in k prenosu in razširjanju tehnologije v vzajemno korist tako proizvajalcev kot uporabnikov tehnološkega znanja in na način,

ki vodi k družbeni in gospodarski blaginji ter ravnovesju pravic in obveznosti.“

4.22 „Načela: ... 2. Ustrezni ukrepi pod pogojem, da so v skladu z določbami tega sporazuma, utegnejo biti potrebni zato, da se imetnikom pravic prepreči zloraba pravic intelektualne lastnine ali uporaba prakse, ki nerazumno omejuje trgovino ali negativno vpliva na mednarodni prenos tehnologije.“

4.23 Navedene ugotovitve Odbora, ki jih je že zapisal v mnenju EESO z dne 29. oktobra 2003 ⁽⁶⁾ o direktivi Evropskega parlamenta in Sveta o kazenskih ukrepih za zagotavljanje uveljavljanja pravic intelektualne lastnine, so v skladu s cilji sporazuma TRIPS (člen 7) in načeli, na katerih temeljijo (člen 8(2)). Te bi morali vključiti med uvodne izjave direktive, ker možnih kazni ni mogoče v celoti ločiti od materialnega prava in ne smemo spregledati možnih zlorab pravic IP-LAP s strani imetnikov pravic ⁽⁷⁾.

V Bruslju, 18. septembra 2008

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ UL C 32, 5.2.2004, str. 15.

⁽⁷⁾ Sporazum TRIPS, ki je del priloge 1 C Sporazuma o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (STO), podpisanega v Marakešu 15. aprila 1994 in potrjenega z Odločbo Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi, v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami v njeni pristojnosti, Sporazumov, doseženih v urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994) (UL L 336 str. 1) ima naslov Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine. Ta del vključuje člen 41(1): „Članice zagotovijo, da so postopki uveljavljanja pravic, določeni v tem delu, v njihovih zakonih taki, da omogočajo učinkovito ukrepanje proti kateremu koli dejanju poseganja v pravice intelektualne lastnine, ki jih vsebuje ta sporazum, vključno s hitrimi sredstvi za preprečevanje poseganja in sredstvi, ki preprečujejo nadaljnja poseganja. Ti postopki se uporabljajo tako, da se prepreči nastajanje ovir pri legitimni trgovini in da se zagotovi varstvo pred zlorabami teh postopkov.“